

Rakušan zná jen z vyprávění. Keller vyškolil ministra. Vážné

- CZ24 News | 27. března 2023

ČESKO: K incidentu před Národním muzeem, kde se po ukončené protivládní demonstraci před dvěma týdny pokusila část protestujících dostat dovnitř a strhnout ukrajinskou vlajku, se vrací sociolog, profesor Jan Keller. Předně odmítá vyjádření ministra vnitra Víta Rakušana, který hovořil o „protisystémových akcích“. Keller nad jeho slovy mávl rukou. Ministr je podle něho mladý a nezkušený a o protisystémových akcích toho moc neví.

Sledujeme vážné protesty ve Francii. Dokonce násilné. Jde o praxi, která by vybočovala z toho, jak Francii znáte?

Francie, jak známo, má v bouřlivých protestech velkou praxi. Francouzi jsou impulzivní, ale dlouho nevydrží. Legendárními se staly pouliční boje studentů v Paříži v květnu roku '68. Bylo to velmi dramatické a brzy se dostaly tyto události do politologických čítanek. Nedočtete se v nich ovšem o tom, že s nástupem prázdnin revoluční boje rázem ustaly a obyvatelé Paříže se rozjeli na dovolenou na venkov. Při autonehodách na přeplněných dálnicích přitom zemřelo více lidí než na obou stranách barikád po celý čas revolučních bojů. Takže se spíše obávám, aby letos k podobným masakrům nedošlo, až se zanedlouho lidé rozjedou z metropole na Velikonoce.

Jde o vážnější situaci než v roce 2018 při akcích tzv. Žlutých vest?

Akce Žlutých vest byla zcela spontánní a prakticky neorganizovaná. Protestující nebyli ochotni domluvit se ani na společných mluvčích. Jednoznačně odmítali účast odborů. Jednalo se o protesty především živnostníků, drobných podnikatelů a kvalifikovaných dělníků. Jedním z jejich problémů je, že v důsledku etnicizace příměstských sídlišť odcházejí bydlet do větších vzdáleností od měst. Zdražení benzínu jim dále zkomplikovalo už tak náročné dojíždění za prací do města či metropole. Jejich akce postupně vyšuměly a propad Erica Zemmoura v prezidentských volbách jim vzal šanci, že by se z periferních oblastí mohli kdy vrátit blíž k centrům měst a k pracovním příležitostem.

Při strkanici několika desítek lidí před Národním muzeem hovořil ministr Rakušan o „protisystémových akcích“, proti kterým je nutné se bránit. Jak to číst v kontextu francouzského vývoje?

Ministr Rakušan je ještě mladý a nezkušený, o protisystémových akcích toho moc neví. U nás se s něčím takovým zatím nesetkal a o tom, co se děje v jiných než německy mluvících zemích, ví patrně jen z vyprávění. Nedivil bych se, kdyby mu zatajili i existenci protiválečných demonstrací v německých městech. Přece jenom potřebuje klid na práci. Protože jsem tehdy zrovna přednášel v Barceloně, byl jsem před léty svědkem dvoumilionových demonstrací Katalánců proti agresi USA v Iráku. Vlastně to byly taky takové protisystémové demonstrace. Protestovalo se proti systému, který se dokáže reprodukovat jen neustálým válčením na různých místech zeměkoule.

Jsou Češi mírnější národ než Francouzi? V čem je situace u nás jiná?

Nerad srovnávám národní vlastnosti. Myslím, že jde z velké části o uměle pěstované stereotypy. Skutečně velké akce probíhají z pochopitelných důvodů ve velkých metropolích. Praha je jistě malebná, ale rozměry i mentalitou připomíná spíše provinční město. Ministr Rakušan může být klidný. Pokud u nás k něčemu dojde, bude se to konat opět tak jako v roce 1989 pod heslem

„Nechceme být poslední“.

Revoluce roku 1789, studentské protesty v roce 1968, zmíněné Žluté vesty. Jsou to paralely, které v souvislosti s dnešním děním obstojí?

To je hodně složitá otázka, která by si vyžádala důkladnou studii. Dnes nejde o zásadní historickou změnu režimu, jako o ni šlo v roce 1789. Nejde ani o tak trochu divadelní představení, jakého byla Paříž svědky na jaře 1968. Jeden z vůdců studentské demonstrace se tehdy proslavil výrokem: „Neděláme revoluci kvůli hladu, ale z nudy“. Dnes se lidé ve Francii rozhodně nebouří z nudy. A o tom, zda se to bude podobat akci Žlutých vest, rozhodne, jestli se do toho naplno zapojí odbory a opoziční strany. Francouzská policie vám sice příliš nepomůže, když vás okradou v metru, ale s demonstranty umí zatočit docela razantně. Druhá věc je, že se ve Francii pravidelně na demonstrace nalepí podivné skupinky mladíků, kteří rozmlátí všechno, co jim přijde pod ruku. Takoví výtržníci jsou dobrodiním pro každý vládnoucí režim. Umožňují mu zdůvodnit jakkoliv tvrdý policejní zásah a jakkoliv nedemokratická opatření demokratických vlád.

Radikální nizozemští farmáři, kteří se organizovali proti snaze „snižovat uhlíkovou stopu v zemědělství“, což vede ke snižování počtu stád, uspěli v Nizozemí ve volbách. Deník Guardian se obává, zda snižování životní úrovně kvůli Green Dealu nezažehne velký odpor v některých státech Evropy. Obává se právem?

To, co se děje pod nálepkou Green Dealu, je vrcholně trapnou parodií ekologické politiky. Nedivil bych se, kdyby byly kraviny a vepřiny přebudovány na zbrojovky a místo vepřového a hovězího by se v nich montovaly střely s ochuzeným uranem. Dokonce si dovedu představit, kteří čeští europoslanci by pro tuto formu zezelenání zvedli ruku. Takže jaká je perspektiva? Bude se snižovat úroveň spotřeby, ale zbylé maso, mléko a vajíčka se budou i nadále převážet kamiony přes celou Evropu pod heslem jednotného trhu. Budou se vybíjet stáda, ale řezané květiny se budou dále přepravovat letecky z Nizozemí na druhou stranu světa. Kdybyste jedli celý život vepřové třikrát denně, nevytvoříte takovou uhlíkovou stopu, jako když si zaletíte letadlem na operu s vegetariánskou večeří do Vídně.

Evropská komise zjistila, že Evropané jedí moc hovězího a vepřového a měli by jíst více zeleniny a luštěnin. K tomu by mohlo vést zdaňování „nezdravého“ masa. Co k tomu říci? Jde o akci EK, kterou nakonec členské státy odpískají, nebo to má šanci na úspěch?

Ta akce je tak nesmyslná, že to dnešní představitelé členských zemí zaručeně schválí. Pochybuji, že to vyvolá nějaký odpor. Horní vrstvy si budou nadále konzumovat zrovna tak luxusně jako dosud, a to v místech, kde se jim nikdo do talíře dívat nebude. Příjmově nejnižší vrstvy už na maso cenově nedosáhnou v mnoha případech ani teď. A střední vrstvy budou dělat to, co dělají dosud – škodlit na zbytných výdajích, aby sousedům a kolegům ukázaly, že na ten řízek mají, i kdyby byl zelený.

[ZDROJ](#)